

1 **Ett Värmland för alla – inte bara för några få**

2 *Värmland är ojämlikt.* Vissa kämpar med sin ekonomi varje månad och vänder på
3 varenda krona, andra lever i överflöd och behöver inte ens fundera på vad
4 skidresan till Chamonix kostar. Klyftorna i Sverige har ökat och syns allt tydligare i
5 vårt samhälle. Vi lever i ett Värmland som dras isär.

6 *Ojämlikheten är geografisk.* Resurserna dras till centrum och stadskärnor.
7 Samtidigt kippar landsbygden, bruksorterna och arbetarstadsdelarna efter
8 andan. Av de tio rikaste kommunerna i Sverige finns åtta i Stockholms län. I
9 Värmland finns elva av Sveriges mest sårbara kommuner. Men även inom våra
10 städer finns stora klyftor. Mellan ändhållplatserna på busslinje 3 i Karlstad skiljer
11 det en kvarts miljon kronor i medelinkomst. De svikna delarna av Sverige har en
12 sak gemensamt. Det är när marknadskrafterna får fritt spelrum som butiker
13 stängs och jobb försvinner. Marknaden frågar bara efter hur många som kan
14 betala. Då dras resurserna till centrum. Men vänsterpolitik handlar om att göra
15 andra prioriteringar än marknaden. Politiken ska vara en motkraft. De senaste
16 årtiondena har istället det offentliga ofta varit först med att lämna landsbygd och
17 förorter åt sitt öde.

18 *Värmland är ojämställt.* I många kommuner tar pappor ut två av tio dagar av
19 föräldraledigheten. I den kommun som är bäst tar pappor ut tre av tio dagar. När
20 barnen är sjuka är mammor oftast hemma. De värmländska kvinnorna tjänar
21 53 000 kr mindre per år än de värmländska männen trots att utbildningsnivån är
22 högre hos kvinnor än män. Fler kvinnor än män är deltidsarbetslösa och
23 timanställda. På Hammarö har 40 % av männen en hög inkomst, i Munkfors har
24 bara 3 % av kvinnorna en hög inkomst. I Hammarö och Karlstad är männen i
25 genomsnitt sjuk 16 respektive 18 dagar på ett år, i Hagfors och Filipstad är en
26 kvinnorna i genomsnitt sjuk 49 dagar per år.

27 *Värmland har blivit kallare.* Rasismen breder ut sig. Hatbrotten har ökat med 18 %.
28 Vi ser hur nazisterna organiserar sig. Under 2016 genomförde nazisterna 142
29 aktiviteter i Värmland. 28 % av politikerna uppger att det har utsatts för hot i
30 samband med sitt politiska uppdrag. Vi ser hur borgerliga partier normaliserar
31 rasistiska partier genom att till exempel motarbeta byggandet av moské i
32 Karlstad.

33 *Vi tänker göra skillnad här och nu.* Vänsterpartiet kommer aldrig acceptera dessa
34 skillnader och den ojämlikhet som finns i samhället. Våra politiska krav riktar in sig
35 på att minska klyftor, bekämpa orättvisor och arbeta för ett jämställt samhälle.
36 Vänsterpartiet arbetar för att skapa ett samhälle för alla – inte bara några få.

37 *Vänsterpartiet är ett miljöparti på riktigt.* Vi har en plan för att ställa om samhället
38 till ekologisk hållbarhet och vi vågar ta strid mot de starka intressen som vill att
39 allt ska fortgå som vanligt. I Värmland ska skogen brukas men inte missbrukas.
40 Våra sjöar och vattendrag ha starkt skydd samtidigt som de bidrar till
41 energiproduktion och ett underbart landskap.

42 Värmland ska vara ett öppet och tolerant där alla känner sig välkomna och trivs.

43

44 **En sjukvård att lita på**

45 Dina medicinska behov ska avgöra vilken vård du får, inte vem du är, var du bor
46 eller vad det kostar. Hälso- och sjukvården är till för alla och är inte en
47 handelsvara. Vänsterpartiet anser att bästa möjliga hälsa som en grundläggande
48 mänsklig rättighet.

49 *Privatisering styckar upp sjukvården och skapar ojämlikhet.* Det handlar om
50 privata vårdcentraler och vårdinstanser vars mål är att skapa så stor som vinst
51 som möjligt, ofta på bekostnad av vårdkvalitén. Privata sjukvårdsförsäkringar blir
52 också allt vanligare och fler värmlänningar har en sådan. Det skapar parallella
53 samhällen där det inte är vårdbehovet som styr, utan vilka sjukvårdsförsäkringar
54 du har tillgång till. Så kan vi inte ha det. Varje värmlänning ska få vård utifrån sitt
55 behov, och det som är mest akut ska prioriteras.

56 *Det ska vara lätt att komma i kontakt med vården.* Idag präglas primärvården av
57 stora personalförändringar, hyrpersonal och otillgänglighet. Vänsterpartiet vill att
58 det ska vara lätt att komma i kontakt med vården. Primärvården, din vårdcentral,
59 ska vara den naturliga kontakten för patienterna och det ska finnas en kontinuitet
60 i vårdkontakten.

61

62 **En jämlik och jämställd vård**

63 Sjukvårdens uppdrag är att arbeta för en god hälsa för alla. Idag finns det stora
64 skillnader i hälsa i länet. Tyvärr ser vi också att skillnaderna ökar, något som
65 återspeglar klyftorna i samhället i stort.

66 Det finns i dag omotiverade skillnader inom hälso- och sjukvården i den vård som
67 ges till kvinnor respektive till män. Alla människor har rätt till en god vård, oavsett
68 kön. Jämställdhetsarbetet ska därför vara en naturlig del av verksamheten.
69 Vänsterpartiet vill ha könsuppdelat statistiskt över alla behandlingar och insatser
70 för att synliggöra den ojämställda vården så att det kan åtgärdas.

71 *För en mer jämställd och jämlik vård behöver särskilda satsningar göras.*
72 Kvinnosjukvården och förlossningsvården har idag långa köer. Vänsterpartiet
73 jobbar för att det ska finnas en barnmorska vid varje aktiv födsel så att både
74 föräldrar och barn ska kunna känna sig trygga.

75 Mäns psykiska ohälsa är ett växande problem och män är överrepresenterade i
76 självmordsstatistiken, sju av tio självmord i Värmland begås av män. Mansnormen
77 måste förändras så att män vågar berätta när de mår dåligt. Ett mer jämställt
78 samhälle gynnar alla.

79 HBTQ-personer är särskilt utsatta i samhället i stort och därför är det extra viktigt
80 att vården ger ett bra bemötande. Många gånger är vården heteronormativ och
81 missar därför HBTQ-personers behov. Alla har rätt till ett bra bemötande. Idag är
82 en del av landstingets verksamheter HBTQ-certifierade, så som Druvans
83 ungdomsmottagning i Karlstad och barnmorskemottagningen i Arvika.
84 Vänsterpartiet vill HBTQ-certifiera fler verksamheter.

85 För en jämlik vård behöver vi ha förståelse för att vård ser olika ut i olika skeden i
86 livet. Barnperspektiv i vården är extra viktigt för att tillgodose barns behov och
87 för att de ska få den bästa vården. Sjukvården har ett särskilt ansvar när det gäller
88 att fånga upp barn som är utsatta för våld och kränkningar. Värmland har också
89 en befolkning som blir äldre och äldre. Det innebär i många fall ett ökat
90 vårdbehov. En sammanhållen sjukvård blir extra viktigt i de många
91 vårdkontaktarna som äldre har.

92 *Mäns våld mot kvinnor är ett av våra största samhällsproblem.* Mäns våld mot
93 kvinnor är ett samlingsbegrepp som innefattar bl.a. sexuellt våld, våld i nära
94 relationer och hedersvåld. Våldet är ofta komplext och svårupptäckt. Hälso- och
95 sjukvårdens personal möter ofta personer som utsatts för våld i olika former och
96 sitter därför på en unik möjlighet att upptäcka och stödja personer uppsatta för
97 våld. Därför behöver vårdpersonalen kunskap i hur man frågar, upptäcker och
98 hanterar våld i nära relationer. Detta innefattar också kunskaper kring särskilt
99 utsatta grupper som ofta förbises, så som HBTQ-personer, barn, äldre och
100 personer med funktionsvariationer.

101 *Vård är en mänsklig rättighet. Vård ska därför ges till den som behöver det.*
102 Papperslösa och gömda personer har lika stor rätt som alla andra att söka vård
103 utan att känna en oro för att de ska bli eftersöka.

104

105 **Med personal som trivs**

106 Personalen är nyckeln till en fungerande hälso- och sjukvård. Idag präglas deras
107 arbetsförhållanden präglas av underbemanning, stress och ökande
108 sjukskrivningar. Med en personalstyrka som trivs på jobbet ger också bättre vård.
109 Vi behöver arbeta för att minska sjuktalet bland regionens personal. Hyrläkare
110 och hysjuksköterskor måste upphöra. Regionen behöver vara en attraktiv
111 arbetsgivare för att kunna erbjuda fasta vårdkontakter.

112 *Avsaknaden av en tydlig och framåtsyftande personalpolitik är förödande.*
113 Arbetsförhållandena blir allt mer ansträngda för stora grupper och möjligheten till
114 återhämtning saknas eller räcker inte till. Resultatet är att många läkare,
115 sjuksköterskor och undersköterskor, en majoritet kvinnor, väljer att gå ner i
116 arbetstid för att orka med. Det har blivit svårare att rekrytera personal. Bristen på
117 personal, främst på sjuksköterskor, gör att operationer ställs in och att
118 vårdavdelningar måste stänga eller begränsa sin verksamhet. Vi vill särskilt satsa
119 på utbildningar till sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor för personal inom
120 regionen.

121 *Det är dags för sex timmars arbetsdag i Värmland. Vi vill göra satsningar på*
122 *arbetstidsförkortningar så som sex timmars arbetsdag. Idag är det många som*
123 *arbetar deltid. Med kortare arbetsdagar ökar också möjligheten att ha heltid som*
124 *norm. På många håll i Sverige prövas nu arbetstidsförkortning i syfte att förbättra*
125 *sjukvårdens kvalitét. Ett känt sådant försök har varit vid ortopedien vid Mölndals*
126 *sjukhus där resultaten har varit goda. Vänsterpartiet kommer driva på för försök*
127 *med arbetstidsförkortning i syfte att förbättra vårdens kvalitét i Värmland.*

128

129 **Utbildning som utjämnar skillnader**

130 Skolan kan inte avskaffa klassamhället, men skolan har ett stort ansvar för att
131 jämna ut klasskillnader så att alla barn får en bra start i livet. Därför bör den
132 tillföras mer resurser som fördelas efter behov, så att de barn som behöver stöd
133 kan få det direkt och inte halkar efter.

134 *Utbildning stärker människor och bidrar till ett mer jämlikt samhälle. Men*
135 *utbildningen måste vara tillgänglig för alla. Det är extra viktigt i Värmland, ett län*
136 *där utbildningsnivån är lägre än riksgenomsnittet och i en tid där industrins*
137 *arbetskraftsbehov pekar mot färre jobb men med krav på högre utbildning. Ett*
138 *gott samarbete med gymnasieskolor och universitetet är därför ett viktigt led i*
139 *att kunna ha en kompetensförsörjning i Värmland.*

140 En annan viktig utbildningsfråga för regionen är de folkhögskolor som finns i
141 Värmland. Folkhögskolorna har en viktig funktion att ge människor möjlighet att
142 läsa upp betyg och komplettera sin utbildning med olika inriktningar.

143

144 **Ett rikt kultur- och fritidsliv**

145 Kulturen ger oss möjligheter att tolka och förstå vår samtid. Den ger oss tillgång
146 till en uppsjö av uttrycksformer som berikar våra liv. Genom kulturen binds
147 människor samman och möts över olika gränser. Vänsterpartiet Värmland vill ge
148 kulturen en reell chans att leva i hela Värmland. Gratis kultur och billigare
149 upplevelser för alla – kultur ska inte vara en lyx, det ska vara för alla.

150 *Att satsa på kultur och fritid är också en satsning på friskvård. Att engagera sig i*
151 *kulturskapande leder till ökad självkänsla som i sin tur kan leda till bättre*
152 *måluppfyllelse i skolan, ökade möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden, och*
153 *minskade behov av försörjningsstöd. En aktiv fritid leder till en god hälsa.*

154 *Kultur och fritid ska vara för alla, inte bara för några få. För att kunna utveckla*
155 *kreativitet och inte fastna i destruktivitet och hopplöshet behöver vi utveckla att*
156 *idrotten och kulturen ska vara för alla. Statistik visar att bara 30 % Värmlands*
157 *befolkning tar del av kultur- och fritidsliv. Vänsterpartiet vill ha fria inträden på*
158 *Värmlands museum och dess filialer. Vi vill ge ett ökat regionalt stöd för kultur för*
159 *att alla ska kunna gå på teater. Vänsterpartiet vill också att regionen ska arbeta*
160 *för att det ska finnas förenings- och kulturhus för alla åldrar i Värmland.*
161 *Biblioteken är också viktiga när det gäller att erbjuda tillgänglig kultur, och i*
162 *regionen vill vi arbeta för att bevara och utveckla alla bibliotek.*

163 *Värmland är mer än bara Karlstad. Kulturlivet är rikt i hela Värmland.*
164 *Berättarladan, Mårbacka, Långban är några av de platser som sätter Värmland på*
165 *kulturkartan. För ett levande kultur- och fritidsliv i hela Värmland behövs att*
166 *regionen prioriterar utanför Karlstad, när det gäller kultur- och fritidsaktiviteter.*

167 *Vi behöver vidga vad begreppet kultur och fritid är. Kultur och fritid är också*
168 *rollspel, E-sport och friluftsliv. Alla ska kunna och vilja ta del av kultur och fritid på*
169 *sitt sätt.*

170

171 **Hela Värmland ska leva**

172 Värmland har stora och växande regionala skillnader. Om vi ska hålla ihop och
173 skapa förutsättningar för utveckling i hela Värmland måste vi ha likvärdiga
174 grundläggande förutsättningar oavsett var vi bor. Vänsterpolitik handlar om att
175 göra andra prioriteringar än marknaden. Vänsterpartiet vill skapa förutsättningar
176 för att alla ska ha både rätten och möjligheten att bo var man själv önskar.

177 *Vänsterpartiet vill se en politik för att hela Värmland ska leva. Det handlar om*
178 *politiska åtgärder för att bygga ett Värmland där landsbygd och stad håller ihop.*
179 *Vår övergripande strategi bygger på långsiktighet, en utvecklad samverkan, ett*
180 *större regionalt inflytande. Viktigt för en positiv utveckling av landsbygden är en*
181 *aktiv, långsiktig regionalpolitik som ger kommunerna likvärdiga möjligheter och*
182 *garanterar service, utbildning och infrastruktur i hela Värmland. Dessutom måste*
183 *den kreativitet och handlingskraft som finns hos landsbygdens människor tas till*
184 *vara. Det handlar dels om makt och fördelning av resurser och dels om att*
185 *mobilisera den utvecklingskraft som finns.*

186 *Skogen, stålet och vattnet är viktiga basnäringar för Värmland. Näringslivet*
187 *måste liksom samhället i övrigt aktivt delta i miljö- och klimatomställningen.*
188 *Forskning och ny teknik ska stimuleras. Eftersom Värmland är ett skogslän har vi*
189 *ett extra stort ansvar att gå i spetsen för ett vettigt och miljöanpassat skogsbruk,*
190 *som skyddar den biologiska mångfalden. Vi vill skydda större arealer av den*
191 *urskog som finns kvar och värna nyckelbiotoper.*

192 Vänsterpartiets turism-, jordbruks-, miljö- och klimatpolitik är intimt förbunden
193 med utvecklingsmöjligheter för den svenska lands- och skogsbygden. Ökad
194 användning av bioenergi, förädling av skogsråvara, turism, jordbruk och
195 livsmedelsproduktion skapar tillsammans med infrastruktursatsningar
196 förutsättningar för en hållbar utveckling av den värmländska landsbygden. Det
197 skapar möjligheter för en röd och en grön omställning.

198 *Rovdjuren har en speciellt viktigt roll för våra ekosystem. Rovdjursstammen ska*
199 *vara på en nivå som är långsiktigt hållbar. Vänsterpartiet har ökat resurserna till*
200 *förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp på tamboskap och har infört en*
201 *snabbare beslutsgång kring jakt. Tjuvjakt måste motverkas.*

202 *Vänsterpartiet vill stärka den lokala kommersiella servicen på landsbygden.*
203 Lanthandeln har en nyckelfunktion för bygdernas attraktivitet och utveckling.
204 Regionen och kommunerna har tillsammans med Länsstyrelsen ett ansvar för att
205 utveckla den kommersiella servicen i Värmland. Det kan handla om
206 samarbetsprojekt eller att man ordnar upphandlingar så att lokala handlare kan
207 konkurrera.

208 *En levande landsbygd förutsätter att det finns bankkontor över hela Värmland.*
209 Sedan sommaren 2016 har tolv bankkontor stängts, vilket innebär att en
210 fjärdedel av länets kommuner idag saknar lokala bankkontor. Vänsterpartiet
211 menar att de lokala sparbankerna som Westra Wermlands sparbank, Fryksdalens
212 sparbank och Länsförsäkringar Värmland har en central roll för att garantera
213 tillgången till bankkontor och kontanter. Deras goda kunskaper om lokalsamhället
214 gör att lokalt förankrade projekt och affärsidéer får stöd vilkas vinster i
215 förlängningen går tillbaka till bygden. De lokala sparbankernas möjligheter att
216 konkurrera med storbankerna behöver förbättras.

217 Tillgången till kontanter har minskat i länet. Det är idag längre till närmaste
218 bankomat. Vänsterpartiet vill se en lagstiftning om bankerna ansvar för att
219 tillhanda hålla kontanter för sina kunder. I Värmland har vi drivit igenom att
220 regionen ska ta ett ansvar för den minskade kontantservicen och i samarbete
221 med kommuner och länsstyrelse stärka den. Vi fortsätter att bevaka frågan.

222

223 **Ett rörligt Värmland**

224 *Infrastruktur är en grundförutsättning för utveckling.* Infrastruktursatsningar är
225 viktiga för både näringsliv och persontransporter. Gods ska så långt det är möjligt
226 fraktas på järnväg. Detta kräver dubbelspår, omlastningsplatser och elektrifiering
227 av järnvägen som är de viktigaste åtgärderna. De stora vägarna behöver hålla
228 högre standard för att vara säkra och snabba transportleder. Utbyggnad av
229 bredband är viktigt, framförallt för landsbygden. Vänersjöfarten är viktig för den
230 värmländska industrin och finns nu med i kommande infrastruktursatsningar.

231 *I ett län med långa avstånd är det viktigt med ändamålsenlig kollektivtrafik.* Det är
232 viktigt att den som inte har tillgång till bil, ges möjlighet till ökad rörlighet.
233 Kollektivtrafik ska också vara ett attraktivt alternativ framför bilresande. Restid,
234 bekvämlighet gör resan attraktiv. Priset ska vara lägre än bilkostnaden samtidigt
235 som internetuppkoppling, toalett och sköna säten bidrar till god resa. För
236 arbetspendlare är det också attraktivt med möjlighet att arbeta under resan.

237 Arbetspendling över länsgränserna och mot Norge är också viktigt. Vi verkar för
238 snabbtåg till och från Värmland i riktning mot både Oslo och Stockholm.

239 *Kollektivtrafiken är för många ungdomar det enda sättet att transportera sig.* Det
240 är också bra att tidigt skaffa sig en god vana att åka kollektivt. Vårt mål är att
241 införa avgiftsfri kollektivtrafik, i första hand för ungdomar upp till 25 år och i hela
242 länet. Tillgängligheten till och från hållplatserna behöver förbättras, vi vill därför
243 utreda möjligheten att införa en samåkningsapp.

244 *Utbyggnad av tågtrafiken minskar flygberoendet.* Flyget är långsiktigt inte ett
245 hållbart resesätt då dess miljöpåverkan är stor. Genom att satsa på tågtrafiken
246 och bättre kopplingar till de internationella flygplatserna Gardemoen (Oslo) och
247 Arlanda (Stockholm). Om det sker skulle incitamenten att skattefinansiera
248 flygplatser och flygtrafik minska.

249 *Cykelresande som alternativ.* För många ses möjligheten att cykla till och från
250 arbetet som en del av den dagliga motionen, både inom och mellan kommuner.
251 Med Klarälvsbanan är Värmland också en attraktiv cykelregion. Vänsterpartiet vill
252 därför se utbyggnad av cykelvägar både inom och mellan kommunerna i
253 Värmland. Det är en viktig satsning för folkhälsan i Värmland.

254

255 **Din röst för ett Värmland för alla**

256 En röst på Vänsterpartiet kommer att göra skillnad. Vi kommer alltid att arbeta
257 för att ojämlikheter ska utjämnas. Det kommer vara stor skillnad om Värmland
258 styrs med oss i Vänsterpartiet eller om det styrs med borgerliga partier,
259 Vänsterpartiet är den enda garanten för en vänsterpolitik som prioriterar
260 välfärden. Vi ser hur Socialdemokrater och Miljöpartiet går åt höger. De
261 borgerliga partierna kommer alltid vilja sänka löner, höja hyrorna och leka affär i
262 välfärden. Miljöpartiet har gång på gång visat att man är ett borgerligt parti i
263 Värmland. Man har under de senaste åtta åren styrt tillsammans med de
264 borgerliga partierna i Landstinget. En del partier vill bara ha makten för sin egen
265 skull. Vänsterpartister vill få förtroendet att styra Värmland för att kunna göra
266 skillnad i människors liv.

267 Vänsterpartiet Värmland kommer alltid att lyfta ett jämställdhetsperspektiv på
268 alla frågor. Vi är ett feministiskt parti och med oss kan du känna dig trygg med att
269 vi för kampen mot ojämställdhet varje dag.

270 Vi accepterar aldrig rasism eller rasister. Vi tar fighten mot dem på gatorna, på
271 insändarsidorna och i fullmäktige. Vänsterpartiet är en garant för att
272 Sverigedemokraterna inte ska få något inflytande i Värmland.

273

274 Vi står inför ett vägval. Den 9 september är din röst lika mycket värd som
275 Värmlands rikaste. Använd den för att skapa en framtid som tillhör oss alla – inte
276 bara några få. Rösta på Vänsterpartiet!